

Handläggare
Christian Sandholm
Miljöskyddsinspektör

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2025-01-23

Ärendebeteckning
SBN 2025/0017

Samhällsbyggnadsnämnden

Svar på remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet om avfallslagstiftningen för ökad materialåtervinning och för mer cirkulär ekonomi (2024-5175)

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår att kommunstyrelsen beslutar:

Kommunstyrelsen beslutar att anta samhällsbyggnadsnämndens yttrande som sitt eget och överlämnar det till Klimat- och näringslivsdepartementet som Kalmar kommuns svar på remissen ”Reformering av avfallslagstiftningen för ökad materialåtervinning och för mer cirkulär ekonomi”

Bakgrund

Klimat- och näringslivsdepartementet har skickat promemorian Reformering av avfallslagstiftningen för ökad materialåtervinning och för mer cirkulär ekonomi på remiss till Kalmar kommun. I promemorian har departementet tagit fram förslag till en reformerad och moderniserad avfallslagstiftning i syfte att förebygga avfall och öka materialåtervinningen. Målet är att Sverige ska kunna nå de inom EU överenskomna målen på området. Förslagen syftar också till att öka resurseffektiviteten, skapa långsiktighet och bättre planeringsförutsättningar för företag och kommuner och främja investeringar i innovativa tekniska lösningar. Men förslaget innehåller även förändringar i tillsynen på avfallsområdet.

Yttrande

Kalmar kommun anser att det är bra med tydligare grepp kring den sammanställning och redovisning av uppgifter som ligger till grund för Sveriges avfallshantering. Naturvårdsverket och Länsstyrelserna får ett större ansvar.

Samhällsbyggnadskontoret Miljö

Adress , | Besök
Tel 0480-45 00 00 vx | carl-johan.fredriksson@kalmar.se

Kalmar kommun
WWW.KALMAR.SE

Färre ansvariga myndigheter ger förutsättning för mer likvärdiga bedömningar och åtgärder, samt effektivare handläggning.

Kommunen stödjer förslaget att minska mängden avfall genom att samla in begagnade och reparerbara produkter. Det behöver dock utredas hur dessa produkter bäst ska komma till nytta för privatpersoner, företag och organisationer.

Kalmar kommun ser positivt på ökad insamling av återvinningsbart avfall för materialåtervinning. Med bättre tillgänglighet till anpassade insamlingssystem skapas förutsättningar för detta. Dock finns det redan idag brister i hur stor andel av insamlat avfall som faktiskt återvinns efter sortering och förberedelse till återvinning. Hur detta kan förbättras måste också utredas. Idag läggs ett stort ansvar på hushållen att sortera och lämna ifrån sig begagnade varor och olika avfallsslag. Stora mängder avfall, framför allt förpackningar av papper, plast och mat, hamnar i det som kallas restavfall, soppåsen. Information och förbättrade system för insamling närmare bostaden kan förenkla, men det krävs både incitament, engagemang och praktiska förutsättningar. Exempelvis är många bostadsfastigheter idag inte anpassade för att sortera ut avfallsslagen på det sätt som skulle behövas.

Kalmar kommun anser att det är bra att det tydliggörs att kommunens renhållare ska ha ansvar för insamling och hantering av hushållens avfall, medan verksamhetsavfall i första hand ska samlas in av privata insamlare. Det är dock otydlig i remissförslaget vilken tillsyn kommunala tillsynsmyndigheterna ska ha kvar när det generella ansvaret för tillsyn över kap 15 miljöbalken tas bort. För att kontrollera och samla in uppgifter från insamlare, avfallsmäklare, handlare och så vidare kan det var lämpligt att länsstyrelser får dessa uppgifter. Samtidigt har kommunerna bättre lokal kännedom och kontakt med butiker och åkerier, som även har annan miljötillsyn från kommunen.

Kalmar kommun anser att det är bra att länsstyrelsen tar över den generella tillsynen över den kommunal renhållarens verksamhet, vilket möjliggör att de nationella målen kan nås på ett bättre sätt. De flesta kommuner har dessutom renhållning genom renhållningsförbund. Kalmar kommun har Kretslopp Sydost som i dagsläget sköter renhållningen för åtta kommuner i två län. Länsstyrelsen har till uppgift att granska kommunernas avfallsplaner och bedömer om man kommer att klara de nationella målen.

Kalmar kommun anser vidare att det är bra om länsstyrelsen även granskar renhållarens avfallsföreskrifter för att säkerställa att de når kraven på tillgänglighet och service. Kommunens tillsynsmyndighet ska fortsatt ha tillsyn över att kommunalt avfall, främst från hushåll, hanteras enligt avfallsföreskrifterna.

Kalmar kommun instämmer i förslaget att den nationella avfallsplanen ska gälla alla kommuner för att undvika olika ambitionsnivåer. Styrkan med de kommunala avfallsplanerna var annars att processen att ta fram kommunala avfallsplanerna skapade engagemang, ökade kunskapen och bidrog till att hitta bra lösningar. Dessutom är avfallsplanerna bra instrument för renhållaren att visa tillsynsmyndigheten att man når upp till det nationella målen. Att arbetet med att minska problem med nedskräpning ska ligga på lokal nivå är logiskt.

Även om nedskräpning är ett regionalt eller globalt problem med uppkomsten av mikroplasten i haven som yttersta konsekvens.

Vidare anses förslaget, som innebär att kommunernas tillsynmyndigheter får ett mindre tillsynsansvar för avfallshantering mot kommunalt avfall och producentansvarsavfall att ha både för- och nackdelar. Det är en nackdel då kommunerna är närmare verksamheterna i sin dagliga verksamhet, än exempelvis länsstyrelserna. Kommunerna kommer dock fortfarande ha kvar tillsyn på avfall mot verksamheter i den vanliga miljöskyddstillsynen.

De nya avfallsreglerna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026. Kalmar kommun anser genomförandetiden är för kort. Det kommer att krävas stora förändring, både strukturella, personella och systematiska. Även om många av den nya kraven uppfylls av många kommuner kommer det krävas omfattande insatser för vägledning och information till både myndigheter och allmänhet.

Christian Sandholm
Miljöskyddsinspektör

Bilagor

Promemoria Reformering av avfallslagstiftningen för ökad materialåtervinning och för mer cirkulär ekonomi den 12 november 2024.

Remissmissiv Reformering av avfallslagstiftningen för ökad materialåtervinning och för mer cirkulär ekonomi den 12 november 2024.